

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

STUDIE A KRATKÉ CLANKY

PŘEHLED VÝZKUMŮ 46

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

08251\00

9395458

BRNO 2005

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Rudolf Procházka,
Lubomír Šebela, Petr Škrdla

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

Copyright © 2005 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Gloria Rosice

Pokyny pro autory na internetové stránce <http://www.iabrno.cz/3ca1cz.htm>
Instructions to authors on internet pages

lu valu, a to bez předchozího oznámení příslušným organizacím. Val byl v délce cca 15 m z původní úrovně koruny snížen o cca 1 m, na úroveň povrchu dvorku před budovou. Zemina, která původně tvořila těleso valu, byla shrnuta na jeho severní svah (obr. 15; obr. 16). Výkopem pro přípojku kanalizace byl val prořat od severozápadního nároží budovy č. p. 134 severovýchodním směrem v délce cca 20 m (obr. 17). Výkop byl široký 0,80–0,90 m u dna, v části, která protínala vrchol valu se směrem k povrchu rozšiřoval až na 1,90 m. Hloubka výkopu činila průměrně 0,80 m od povrchu (ve svahu), v místě vrcholu valu dosáhla minimálně 1,80 m.

Obnažená část valu byla tvořena světle okrovou jílovitou hlínou s četným výskytem kamenů a oblázků různých velikostí a s nahodilými drobkami mazanice. Povrch valu tvořila šedočerná ornice (síla 0,20 m) a šedohnědá podorniční vrstva (0,20 m). Stopy dřevěné nebo kamenné konstrukce nebyly zjištěny, zdá se tedy, že opevnění v této části bylo tvořeno náspem.

Výsledky záchranného archeologického výzkumu neumožnily datování vzniku či zániku tohoto fortifikačního prvku, avšak ani nevyloučily jeho pravěký původ.

Bohužel v důsledku nerespektování zákona stavebníkem došlo k nenahraditelnému poškození kulturní památky.

Hana Dehnerová, NPÚ, ú. a p. Olomouc

Literatura

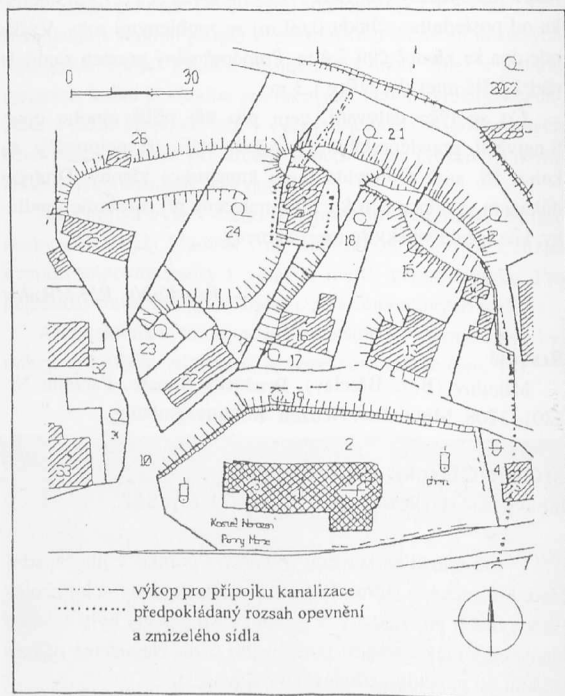
Plaček, M. 2003a: Zbytky středověkého opevnění v katastru Nového Malína, Severní Morava 85, 3–9.

Obr. 16. Nový Malín, parc. č. 20 a 21, pohled na val od severovýchodu, stav 26. října 2004, foto H. Dehnerová.

Malín, Parz N. 20, 21, Ansicht des Walles vom Nordwesten, Stand 26.10. 2004, Aufnahme von H. Dehnerová.

Plaček, M. 2003b: Povrchová prospekce některých šlechtických sídel na Šumperku. Přehled výzkumů 44, 151–156.

Obr. 17. Nový Malín, nový stav valu na parc. č. 20 a 21 (říjen 2004), plánec podle M. Plačka (2003a, 4). Nový Malín, der heutige Stand des Walles auf der Parzelle N. 20, 21. Der Plan nach M. Plaček (2003a, 4)

Resumé

Nový Malín (Bez. Šumperk). Kon. N. 134, Parzellen Nr. 20, 21. Mittelalter (?). Befestigung. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)

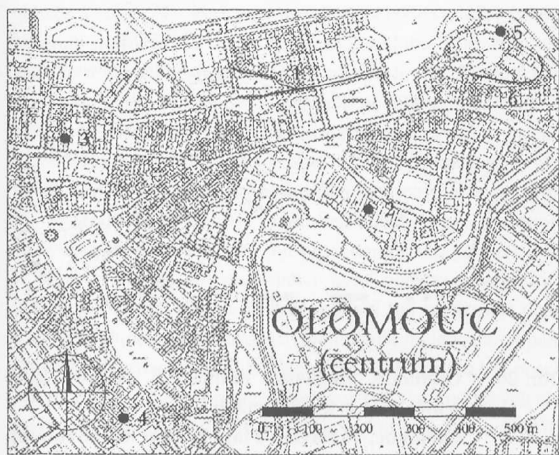
Křížkovského č. o. 8, č. p. 511, parc. č. 209. Středověk, novověk. Město, sídlištní vrstvy. Záchranný výzkum.

Souřadnice: Y = -546574,38, X = -1121381,99; Y = -546563,87, X = -1121387,53; Y = -546571,53, X = -1121405,75

V měsíci září 2004 probíhal záchranný archeologický výzkum (formou dohledu) na východním nádvoří bývalé proboštské rezidence (nyní rektorát Univerzity Palackého). Akce souvisela s rekonstrukcí jídelny, a proto byly sledovány výkopy pro různé inženýrské sítě z budovy na nádvoří (obr. 18). V severovýchodním rohu nádvoří byly celkem vyhloubeny čtyři výkopy označené jako sonda S1/04–S4/04.

Sonda S1/04, výkop pro kanalizaci, byla vedena podél severovýchodní zdi, její délka byla 15 m, šířka 0,5 m a hloubka 1,3 m. Tato sonda nebyla podrobněji zkoumána, protože výkop byl veden do staré betonové kanalizace.

Sonda S2/04, výkop obdobného účelu jako předchozí, byla vykopána podél jihovýchodní zdi domu, navazovala na sondu S1/04 (délka = 17,5 m, šířka = 0,4–0,5 m, hloubka = 1,3 m). Na severovýchodním konci sondy byla zjištěna torza dvou novověkých a jedné recentní zdi (k. 900–902) – pozůstatků zbouraných dvorních přístaveb. Z této sondy byly sběrem z výkopku získány vzorky keramiky ze 17. století.

Obr. 18. Lokalizace významnějších záchranných výzkumů v Olomouci v roce 2004: 1. Ulice Koželužská a Pekárni; 2. Křížkovského č. o. 8; 3. Ulice 8. května č. o. 27; 4. Šemberova č. o. 13; 5. Václavské náměstí č. o. 5; 6. Václavské náměstí, trasa kanalizace

Lokalisierung der bedeutendsten Rettungsgrabungen in Olomouc im Jahr 2004: 1. Koželužská, Pekárni Str.; 2. Křížkovského Str. 8; 3. 8. května Str. 27; 4. Šemberova Str. 13; 5. Václavské Platz 5; 6. Václavské Platz, Linie des Kanalisierungsausbaus.

Sonda S3/04 (výkop pro vzduchotechniku) byla vedena kolmo na sondu S2/04, a po jejím průtnutí pokračovala rovnoběžně se sondou S2/04 (délka = 6,5 m, šířka = 1 m, hloubka = 1,2 m). V této sondě byl dokumentován a vzorkován jižní profil. Pod recentními dorovnávkovými vrstvami byl zjištěn sled novověkých vrstev s nálezy keramiky ze 17. století.

Sonda S4/04 (výkop pro lapač olejů) byla umístěna 3 m před jihovýchodním koncem sondy S2/04, kterou sonda S4/04 rovněž protála. Rozměry sondy: 2,7 x 2 m a hloubka = 2,35 m. Do hloubky 1,05–1,1 m od současného povrchu byla stratifikace obdobná jako v sondě S3/04. Pod novověkými uloženinami následovala oranžová-hnědočervená vrstva (k. 110), mocná až 0,6 m, obsahující kromě keramiky ze 14. století také zlomky cihel, mazanice a četné přepálené kameny. V severozápadní části sondy tato vrstva pozvolna přecházela ve žlutou písčitou jílovitou hlínu (k. 111) rovněž s četnými kameny a keramikou ze 13.–14. století. V hloubce 1,5–1,9 m se pak dochovaly uloženiny s keramikou ze 13. století (k. 113, 114), které spočívaly na 0,2 m mocné vrstvě žlutého písku. Poslední odkrytou uloženinou (k. 120) byla mladohradištní vrstva s nálezy keramiky z 12. století a s ojedinělými zlomky z eneolitu a z 9.–10. století.

Petr Večeřa, NPÚ, ú. o. p. Olomouc

Resumé

Olomouc (Bez. Olomouc), Křížkovského Gasse 8, Bnr. 511, Parzellen Nr. 209. Mittelalter, Neuzeit. Stadt, Siedlungsschichten. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)

Ulice 8. května č. o. 27, č. p. 503, parc. č. 89. Právěk, středověk, novověk. Sídliště, město, sídlištní vrstvy. Záchranný výzkum.

Hlobení dvou statických sond ve dvoře domu č. p. 503 na začátku dubna 2004 vyvolalo záchranný výzkum menšího rozsahu (obr. 18). Lokalita se nachází v severozápadní části historického jádra, v blízkosti kostela sv. Mořice (plocha mezi body danými absolutními souřadnicemi: $Y = -547174.280$, $X = -1121257.440$; $Y = -547170.340$, $X = -1121258.620$; $Y = -547170.590$, $X = -1121262.260$; $Y = -547174.430$, $X = -1121261.920$). Cílem investora bylo zjistit hloubku základů domu č. p. 503 v zadní, tedy severní části (zeď 901). Sondy o rozměrech 1×1 m byly položeny u severní strany obvodové zdi domu, ve dvoře. Dosáhly hloubky 2,30 m a 2,80 m, základová spára zdi 901 v sondě S1/04 (v polovině délky zdi) se nacházela v hloubce 0,60 m pod úroveň povrchu, v sondě S2/04 (u východního nároží) v hloubce -1,50 m, přičemž směrem k nároží kolmo klesla až na -2,60 m a vytvořila tak pilíř o zachycené šíři 0,90 m. Základy domu jsou tedy v severní části stavěny pomocí pilířů a vynášecích oblouků. Pata zdi 901 neležela přímo na geologickém podloží, ale v k. 116. Pomocí pedologické tyče bylo zjištěno, že k. 116 (tmavá šedá písčito-jílovitá hlína) přechází pozvolna v hloubce 3,4 m pod povrchem terénu u podložní žlutohnědý jíl. Pod zdi 901 v S1/04 se nacházely neporušené uloženiny, dokládající osídlení v závěru 13. a průběhu 14. století, včetně primitivní obložkové dlažby. Podobná stratifikace byla zachycena v sondě S2/04, kde díky větší hloubce byla obnažena také vrstva se zlomky pravěké keramiky.

Šemberova č. o. 13, č. p. 64, parc. č. 477. Středověk-novověk. Město, sídlištní vrstvy. Záchranný výzkum.

1. etapa záchranného výzkumu vyvolaného celkovou rekonstrukcí a statickým zajištěním domu č. p. 64 proběhla v měsících dubna až června 2004, další práce by měly pokračovat i v roce 2005. Dvoutraktový, částečně podsklepený dům je situován v jižní části městské památkové rezervace Olomouc (obr. XX). Poloha je dána plochou mezi body v absolutních souřadnicích: $Y = -547069.990$, $X = -1121813.810$; $Y = -547054.130$, $X = -1121798.800$; $Y = -547045.110$, $X = -1121808.120$; $Y = -547061.290$, $X = -1121822.660$.

V sondách byly odkryty převážně středověké odpadní vrstvy z 2. poloviny 13.–14. století, torza dvou jímek obsahující keramikou 15.–16. století, přičemž byl v jednom případě použit k ukládání odpadu sud, jakož i vrstvy související s budováním a užíváním novověkých hospodářských staveb ve dvoře (starší osídlení viz v kap. Neolit a Doba bronzová).

Hana Dehnerová, NPÚ, ú. o. p. Olomouc

Resumé

Olomouc (Bez. Olomouc), 8. května Gasse 27, Bnr. 503. Hochmittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

Olomouc (Bez. Olomouc), Šemberova Gasse 13, Bnr. 64. Mittelalter, Neuzeit. Stadt, Siedlungsschichten. Rettungsgrabung.